

Spis treści

1. Przedmiot i cel rozważań	3
2. Ogólne cele rehabilitacji osób niewidomych i słabowidzących	5

2.1. Definicje rehabilitacji	5
2.2. Rehabilitacja jako podstawa osiągania różnych celów.....	6
2.3. Główne i częściowe cele rehabilitacyjne.....	9
2.4. Niektóre warunki określające możliwości rehabilitacji osób z uszkodzonym wzrokiem	13
2.5. Moje odniesienia do celów rehabilitacyjnych	14
3. Cele rehabilitacji niewidomych niemowląt i małych dzieci	15
3.1. Niepełnosprawność dziecka jako problem natury psychicznej, intelektualnej i praktycznej	15
3.1.1. Nikt nie jest przygotowany na urodzenie się niewidomego dziecka	15
3.1.2. Symptomy braku lub osłabienia wzroku u niemowlęcia	18
3.1.3. Kilka podstawowych uwag o postępowaniu z niewidomym lub słabowidzącym dzieckiem	24
3.1.4. Brak wiedzy rehabilitacyjnej i tyflogicznej.....	27
3.1.5. Wypowiedzi matek dzieci z uszkodzonym wzrokiem	30
3.1.6. Uczucia najbliższych i obiektywna prawda	52
3.2. Rehabilitacja niewidomych niemowląt.....	58
3.2.1. Rozwój dziecka z uszkodzonym wzrokiem	58
3.2.2. Rodzice wytyczają cele rehabilitacji niewidomych niemowląt ..	63
3.2.3. O moim niemowlęctwie.....	63
3.3. Rehabilitacja małych niewidomych dzieci	64
3.3.1. Wczesna rehabilitacja.....	64
3.3.2. Podstawowe cele rehabilitacyjne małych niewidomych dzieci ..	65
3.3.3. Rodzice wytyczają cele rehabilitacyjne małych niewidomych dzieci	67
3.4. Błędy wychowawcze i rehabilitacyjne, ich skutki i przeciwdziałanie	68
3.4.1. Popelniane błędy rehabilitacyjne i wychowawcze.....	68
3.4.2. Skutki błędów wychowawczych i rehabilitacyjnych	72
3.4.3. Przeciwdziałanie skutkom błędów wychowawczych i rehabilitacyjnych	76
3.5. Moje dzieciństwo.....	79
4. Cele rehabilitacji niewidomych i słabowidzących dzieci oraz młodzieży w wieku szkolnym	80
4.1. Przygotowanie rodziców do udzielania pomocy dzieciom w wieku szkolnym	80

4.2. Wybór szkoły	83
4.3. Wybór kierunku kształcenia dzieci i młodzieży z uszkodzonym wzrokiem	91
4.4. Cele rehabilitacji w okresie pobierania nauki	94
4.4.1. <i>Cele rehabilitacyjne rodziców dzieci uczących się w ośrodkach szkolno-wychowawczych dla niewidomych lub słabowidzących</i>	94
4.4.2. <i>Cele rehabilitacyjne realizowane przez rodziców dzieci uczęszczających do szkół ogólnodostępnych</i>	96
4.4.3. <i>Cele rehabilitacyjne dzieci uczęszczających do klas integracyjnych i pobierających naukę w systemie indywidualnym</i>	99
4.5. Główne cele rehabilitacyjne realizowane w okresie pobierania nauki w szkołach podstawowych i w gimnazjach	100
4.6. Przykłady negatywnych skutków taryfy ulgowej, nierozsądnej miłości i nadmiernej opieki	105
4.7. Moje doświadczenia z lat, które powinny być szkolnymi	109
5. Cele rehabilitacji w szkołach średnich i wyższych	110
5.1. Samodzielne wytyczanie celów i ich realizowanie	110
5.2. Uwagi i rady dotyczące wyboru kierunku studiów	116
5.3. Osoba niewidoma lub słabowidząca na studiach	122
5.4. O moich młodzieńczych losach	128
6. Cele rehabilitacyjne nowo ociemniałych	141
6.1. Określenie terminów	141
6.2. Rehabilitacja nowo ociemniałych	142
6.3. Podstawowe cele rehabilitacji nowo ociemniałych	147
6.4. Warunki realizacji celów rehabilitacyjnych osób nowo ociemniałych	151
6.5. Nie mam doświadczeń jako osoba nowo ociemniała	155
7. Cele rehabilitacji zawodowej	158
7.1. Rehabilitacja zawodowa	158
7.2. Wykaz zawodów i rodzajów prac, które wykonywali lub wykonują polscy niewidomi i słabowidzący	164
7.3. Cele rehabilitacji zawodowej	167
7.3.1. <i>Znaczenie pracy zawodowej</i>	167
7.3.2. <i>Cele rehabilitacyjne osiągnięte przez pracę</i>	167
7.4. Dostępność pracy dla niewidomych i słabowidzących	169
7.5. Moja praca zawodowa i osiągnięte cele rehabilitacyjne	172

8. Cele rehabilitacji realizowane w rodzinie.....	180
8.1. Małżeństwo i rodzina	180
8.2. Małżeństwa osób z uszkodzonym wzrokiem	181
8.3. Przygotowanie niewidomych i słabowidzących do życia rodzinnego	185
8.4. Dziedziczenie ślepoty	187
8.5. Moje życie rodzinne	190
9. Cele rehabilitacyjne realizowane w działalności społecznej.....	192
9.1. Znaczenie działalności społecznej i wolontarystycznej dla psychiki	192
9.2. Możliwości pracy społecznej	195
9.3. Historyczne uwarunkowania pracy społecznej i obecne potrzeby	197
9.4. Przykłady społecznego zaangażowania	198
9.5. Moja praca społeczna	208
10. Cele rehabilitacyjne realizowane w czasie wolnym	213
10.1. Potrzeba wypoczynku i rozrywki	213
10.2. Możliwości wypełniania czasu wolnego	215
10.3. Moje zainteresowania i zajęcia w czasie wolnym.....	216
10.4. Kilka przykładów realizowania się niewidomych poza pracę zawodową i społeczną	218
<i>Andrzej Chudkowski recytator</i>	<i>218</i>
<i>Twórcze hobby Wiktorii Giec</i>	<i>220</i>
<i>Teresa Dębowska – redaktor naczelna miesięcznika „Cross”, wybitna szachistka</i>	<i>222</i>
<i>Waldemar Kikolski słabowidzący sportowiec.....</i>	<i>225</i>
<i>Jan Szklany – rzeźbiarz</i>	<i>227</i>
<i>Ryszard Małecki – muzyk i działacz społeczny, kolekcjoner ustnych harmonijek</i>	<i>229</i>
<i>Andrzej Sztandor – fraszkopisarz</i>	<i>232</i>
<i>Antoni Szczuciński – recytator, działacz kultury, turysta i prawnik... ..</i>	<i>235</i>
11. Cele rehabilitacyjne realizowane w podeszłym wieku	238
11.1. Stopniowa utrata sprawności	238
11.2. Niewidomi i słabowidzący na emeryturze	239
11.3. Moje emeryckie życie.....	244
11.4. Ciekawe zamiłowania aktywnego emeryta	251

12. Cele rehabilitacyjne realizowane w ciągu całego życia..... 256

- 12.1. Rehabilitacja jako proces dostosowywania się do zmieniających się warunków życia 256
- 12.2. Jak zmienia się świat dla niewidomych? 259
- 12.3. Moje dostosowywanie się do zmian 262
- 12.4. Negatywne cele realizowane w ciągu całego życia 264

13. Osiągnięcia wybitnych niewidomych i słabowidzących 270

- 13.1. Nie tylko wybitni niewidomi mają osiągnięcia 270
- 13.2. Niewidomi działający na rzecz niewidomych 272
 - 13.2.1. *Dążenia niewidomych do samodzielności* 272
 - 13.2.2. *Ludwik Braille* 275
 - 13.2.3. *Maurycy de la Sizeran* 277
 - 13.2.4. *Róża Czacka (matka Elżbieta)* 281
- 13.3. Niewidomi literaci..... 286
 - 13.3.1. *Pierwszym był Homer*..... 286
 - 13.3.2. *Jadwiga Stańczak* 287
 - 13.3.3. *Andrzej Bartyński – literat, poeta i pieśniarz*..... 297
 - 13.3.4. *Jerzy Szczygieł*..... 306
- 13.4. Niewidomi muzycy 313
 - 13.4.1. *Niewidomi tworzą i odtwarzają muzykę*..... 313
 - 13.4.2. *Trzy krótkie notki dotyczące niewidomych muzyków światowej sławy* 314
 - 13.4.3. *Mieczysław Kosz* 314
 - 13.4.4. *Ryszard Gruszczyński*..... 321
 - 13.4.5. *Edwin Mieczysław Kowalik*..... 325
- 13.5. Niewidomi naukowcy 334
 - 13.5.1. *Dydym (Didymus) zwany Ślepym*..... 334
 - 13.5.2. *Franciszek Huber* 334
 - 13.5.3. *Karol Szajnocha* 335
 - 13.5.4. *Lew Pontriagin*..... 338
 - 13.5.5. *Jerzy Płonka*..... 341
 - 13.5.6. *Ewa Lidia Nowicka-Rusek*..... 347
 - 13.5.7. *Kazimierz Szczepański* 351
 - 13.5.8. *Andrzej Dłużniewski* 357
- 13.6. Niewidomi politycy 358
 - 13.6.1. *Jan Žižka* 358
 - 13.6.2. *Taha Husajn* 358

13.6.3. Stanisław Bukowiecki	361
13.6.4. Edwin Wagner	364
13.7. Osiągnięcia niewidomych ze złożoną niepełnosprawnością	368
13.7.1. Helena Keller	368
13.7.2. January Kołodziejczyk	371
13.7.3. Michał Kaziów	377
13.8. Przykład niezwyklego, wybitnego naukowca – Stephen William Hawking z Cambridge	379
13.9. Kilka uwag o osiągnięciach osób niewidomych	380
14. Pomoc osób widzących ciągle potrzebna	382
15. Oferty Ośrodków dla dzieci i młodzieży z uszkodzonym wzrokiem	384
15.1. *Białystok – Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica	385
15.2. *Bydgoszcz – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy nr 1 im. Louisa Braille’a	386
15.3. Chorzów – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Młodzieży Niewidomej i Słabowidzącej	388
15.4. Dąbrowa Górnicza – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Dzieci Słabowidzących i Niewidomych im. Zofii Książek –Bregułowej	390
15.5. *Kraków – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących	392
15.6. *Kraków – Szkoła Policealna Integracyjna Masażu Leczniczego Nr 2	397
15.7. *Laski – Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej	399
15.8. Lublin – Medyczne Studium Zawodowe im. prof. St. Liebharta ..	409
15.9. Lublin – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. prof. Zofii Sękowskiej	410
15.10. *Łódź – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy nr 6 dla Słabo Widzących i Niewidomych	414
15.11. *Łódź – Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2	416
15.12. *Owińska – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku	417

15.13. Radom – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabo Widzących	418
15.14. Rudółtownice – Ośrodek Lecznictwo–Rehabilitacyjny dla Dzieci Niewidomych i Niedowidzących	422
15.15. Warszawa – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy dla Dzieci Słabowidzących nr 8	424
15.16. *Warszawa – Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących „Tęcza”	426
15.17. Wrocław – Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy Dzieci Niewidomych im. Marii Grzegorzewskiej	428
16. Słowniczek	431
17. Bibliografia	444
Spis treści	445